

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Sžak/8/2018
Identifikačné číslo spisu: 1018200137
Dátum vydania rozhodnutia: 14.08.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Igor Belko
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:1018200137.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Igora Belka a členov senátu Ing. JUDr. Miroslava Gavalca, PhD. a JUDr. Zuzany Ďurišovej, v právnej veci sťažovateľa (pôv. žalobca): E. S., narodený XX.XX.XXXX, štátny príslušník Afganskej islamskej republiky, bez dokladu totožnosti, aktuálne miestom pobytu Bulharská republika, právne zastúpený: Liga za ľudské práva, občianske združenie, so sídlom Štúrova 3, 811 02 Bratislava, proti žalovanému: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Migračný úrad, Pivonková 6, 812 72 Bratislava, o správnej žalobe vo veciach azylu, o kasačnej sťažnosti sťažovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č.k. 6SaZ/1/2018-66 zo dňa 11. apríla 2018, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č.k. 6SaZ/1/2018-66 zo dňa 11. apríla 2018 m e n í tak, že rozhodnutie žalovaného ČAS: MU-DS-35-18/2017-Ž zo dňa 08.01.2018 z r u š u j e a vec mu v r a c i a na ďalšie konanie.

Sťažovateľovi p r i z n á v a právo na úplnú náhradu trov konania.

Odôvodnenie

I.

Konanie na správnom orgáne

1. Žalovaný rozhodnutím ČAS: MU-DS-35-18/2017-Ž zo dňa 08.01.2018 (ďalej len „preskúmané rozhodnutie“) podľa § 11 ods. 1 písm. c) zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zák. č. 480/2002 Z.z.“) zamietol žiadosť sťažovateľa o udelenie azylu ako neprípustnú a súčasne vyslovil, že na konanie je príslušná Bulharská republika.

2. Preskúmané rozhodnutie odôvodnil tým, že sťažovateľ požiadal o udelenie azylu v Bulharskej republike dňa 18.05.2016, pričom tento členský štát písomne akceptoval žiadosť o prijatie späť sťažovateľa podľa článku 18 ods. 1 písm. c) nariadenia (EÚ) č. 604/2013 ktorým sa stanovujú kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu

podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátnej príslušnosti v jednom z členských štátov (prepracované znenie) (ďalej len „Dublinské nariadenie“).

3. Žalovaný odkázal na vyjadrenie právnej zástupkyne sťažovateľa zo dňa 14.12.2017, v ktorom navrhla doplnenie dokazovania smerom k zisteniu, či sa v krajine, do ktorej má byť sťažovateľ vydaný, vyskytujú systémové chyby v azylovom konaní. Tiež navrhla požiadať o poskytnutie individuálnych a špecifických záruk od Bulharskej republiky vo vzťahu k osobe sťažovateľa.

4. Z výpovede sťažovateľa nevyplývalo, že by s ním bolo v Bulharskej republike zaobchádzané nevhodným spôsobom, resp. že by tam existovali systémové nedostatky. Sťažovateľ je plnoletý muž, nie je zraniteľnou osobou, z jeho strany neboli vyjadrené obavy z prijímacích podmienok a žalovaným preverená situácia v správe zo dňa 06.10.2017 plne obsahom a aktuálnosťou zodpovedá povinnosti preveriť podmienky v prijímacom členskom štáte. Z oficiálnych štatistík Eurostat vyplýva markantný pokles počtu žiadateľov na území Bulharskej republiky. Dňa 17.03.2017 prijala Bulharská republika od Úradu vysokého komisára OSN pre utečencov finančnú dotáciu v hodnote 1,2 milióna € za účelom zlepšenia prijímacích podmienok a ochrany utečencov a žiadateľov a dňa 23.03.2017 prijala ďalšiu dotáciu v hodnote 1,75 milióna € za účelom zlepšenia ubytovacích podmienok.

5. Doposiaľ neboli prijaté žiadne právne záväzné akty, zrušujúce transfery do Bulharskej republiky a vzhľadom na pozitívny trend zvyšovania kvality azylového systému (podľa správy Komisie č. 3407817 zo dňa 06.07.2017) pravdepodobne v blízkej dobe ani nebudú. Rovnako zo štatistík nevyplývali skutočnosti, ktoré by umožňovali hodnoverné posúdenie dôvodu nízkej miery uznávania žiadostí o medzinárodnú ochranu podaných žiadateľmi afganskej národnosti. Avšak ďalej vyplývalo, že táto skupina žiadateľov (predstavujúca jednu tretinu všetkých žiadateľov) sa dlhodobo nachádza na prvom mieste v počte späťvzatí žiadostí v rámci štatistík členských štátov Európskej únie.

II.

Konanie na Krajskom súde

6. Sťažovateľ podal proti preskúmanému rozhodnutiu na Krajský súd v Bratislave správnu žalobu vo veci azylu podľa Štvrtej hlavy Tretej časti zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „S.s.p.“) s nasledujúcimi žalobnými bodmi (§ 182 ods. 1 písm. e/ S.s.p.):

- žalovaný po doručení vyjadrenia pred vydaním rozhodnutia založil do spisu nové podklady, s ktorými sa sťažovateľ nemal možnosť oboznámiť a ani sa k nim vyjadriť;
- žalovaný nedostatočným spôsobom zistil skutkový stav, nakoľko si nezabezpečil individuálne a špecifické záruky pre sťažovateľa a nedoplnil dokazovanie z dôvodu systémových nedostatkov v azylovom konaní a prijímacích podmienkach;
- žalovaný nedostatočne zistil skutkový stav vo vzťahu k obavám sťažovateľa obsiahnutým vo vyjadrení pred vydaním rozhodnutia, jeho závery odporujú obsahu spisu a sú nepreskúmateľné pre nedostatočné odôvodnenie;
- u sťažovateľa existuje vysoké riziko, že jeho žiadosť o azyl v Bulharskej republike nebude posúdená v merite veci v riadnom konaní, ale bude kategoricky odmietnutá ako zjavne neopodstatnená z dôvodu jeho štátnej príslušnosti;
- poukázal na zaobchádzanie s dublinskými navrátilcami, nedostatočné podmienky prijímania a podmienky v ktorých sú žiadatelia po zaistení;
- právo Európskej únie zakazuje aplikáciu nevyvrátiteľnej domnieny, že členský štát, ktorý je na základe čl. 3 ods. 1 Dublinského nariadenia určený ako zodpovedný, automaticky dodržiava základné práva;
- sťažovateľovi neboli poskytnuté žiadne individuálne a zrozumiteľné záruky, že by po návrate do Bulharskej republiky nebol vystavený zaobchádzaniu v rozpore s čl. 3 Európskeho dohovoru o ľudských právach (ďalej len „Dohovor“) (čl. 4 Charty základných práv EÚ) a v rozpore s čl. 18 a 19 Charty základných práv EÚ a že by jeho žiadosť o azyl bola preskúmaná v riadnom a spravodlivom konaní;
- namietal nesprávne právne posúdenie čl. 3 ods. 2 Dublinského nariadenia z dôvodu, že sa domáhal, aby nebol odovzdaný a jeho žiadosť bola posúdená Slovenskou republikou;
- nestotožňuje sa s názorom, že žiadatelia nemajú právo vyberať si členský štát, ktorý bude zodpovedný

za posúdenie ich žiadosti o azyl a uviedol, že členské štáty nedisponujú oprávnením svojvoľne rozhodovať pri určovaní členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o azyl a to s poukazom na čl. 3 Dublinského nariadenia;

7. Krajský súd v Bratislave v konaní podľa ust. § 207 a nasl. S.s.p. pri neformálnom posudzovaní žaloby (§ 206 ods. 3 S.s.p.) zistil, že sťažovateľovi nebolo možné vyhovieť z nasledujúcich dôvodov:

- za posúdenie žiadosti je zodpovedný prvý členský štát, v ktorom bola žiadosť o medzinárodnú ochranu podaná, čo je v danom prípade Bulharská republika;
- nie je dôvod domnievať sa, že sťažovateľovi by v Bulharskej republike hrozilo zaobchádzanie v zmysle čl. 4 Charty základných práv Európskej únie a neexistuje ani domnienka dôvodov, že by mu takéto zaobchádzanie hrozilo;
- bolo zrealizované odovzdanie sťažovateľa na územie Bulharskej republiky, ktorá je členským štátom a ktorého príslušný orgán potvrdil svoju zodpovednosť za posúdenie žiadosti o udelenie azylu a vyslovil súhlas s prevzatím sťažovateľa na svoje územie - preto nebolo ani povinnosťou žalovaného akýmkoľvek spôsobom odôvodňovať, prečo sa rozhodol neprevziať zodpovednosť za posúdenie aktuálnej žiadosti o azyl;
- žalovaný vyvodil zo správnych skutkových záverov správne právne závery, aplikoval správny právny predpis, ako aj konkrétne hmotnoprávne ustanovenia zákona;
- nebolo zistené, že by žalovaný vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z ním vykonaných úkonov nevyplynuli, ani inak nevyšli za jeho konania najavo, že by opomenul niektoré rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli preukázané, alebo že by v jeho hodnotení zistených skutočností bol logický rozpor, prípadne že by výsledok jeho činnosti nezodpovedal tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z príslušných ustanovení zákona;
- žalovaný vyhľadal a do administratívneho spisu založil relevantné informácie z rôznych zdrojov, obsahovo sa viažuce na dôvody žiadosti o azyl, na ktoré sťažovateľ poukazoval a získal tak dostatok informácií, potrebných k jej kvalifikovanému posúdeniu;
- vyjadrenia sťažovateľa o situácii v Bulharskej republike sú čerpané zväčša z informácií od mimovládnych organizácií, ktoré majú výhradne informatívny charakter;
- žiadne právne záväzné akty, ktoré by zrušili transfery do Bulharskej republiky doposiaľ neboli prijaté a neočakáva sa ich prijatie ani v blízkej budúcnosti;
- sťažovateľ nespĺňa podľa ustanovenia § 39 ods. 1 zák. č. 480/2002 Z.z. ani jednu z uvedených podmienok, pre ktorú by ho bolo možné považovať za takúto osobu;
- Bulharská republika potvrdila, že po transfere sťažovateľa, mu bude poskytnuté adekvátne ubytovanie, dostupnosť zdravotnej starostlivosti a v jeho prípade bude postupovať v zmysle európskej a národnej legislatívy;
- žalovaný sa riadne vysporiadal s návrhom sťažovateľa na doplnenie dokazovania, doručeným dňa 14.12.2017, t.j. pred vydaním rozhodnutia a to pohovorom;
- žalovaný preveril situáciu v oblasti azylového konania a prijímacích podmienok v Bulharskej republike, pričom vyplynul markantný pokles počtu žiadateľov, poskytovanie finančných dotácií, ktorých čerpanie je kontrolované, Bulharská republika je podporovaná vyslaniami expertov v rámci misie Európskej agentúry pre pohraničnú a pobrežnú stráž a žiadateľom je poskytnuté ubytovanie, strava, základné hygienické potreby a majú prístup k bezplatnej zdravotnej starostlivosti;
- sťažovateľ sa s dokladmi založenými v administratívnom spise oboznámil nahliadnutím do tohto spisu, čo sám aj potvrdil v podanej správnej žalobe;
- žalovaný konal v súlade s ustanovením § 32 ods. 1 Správneho poriadku, riadne zistil skutkový stav veci a nemožno mu vytknúť pasivitu v konaní;
- Bulharská republika je krajinou, v ktorej sťažovateľ požiadal o azyl a na jej území sa mal počas azylovej procedúry zdržiavať, sťažovateľ nepreukázal zákonný dôvod na jej opustenie a bez príslušných oprávnení sa pohybovať po územiach iných štátov únie;
- Bulharská republika, je štátom, v ktorom nie je indikované neľudské, či ponižujúce správanie k žiadateľom o azyl;
- povinnosť zistiť skutkový stav veci podľa § 32 zákona č. 71/1967 Zb. (Správny poriadok) má žalovaný len v rozsahu dôvodov, ktoré sťažovateľ v priebehu správneho konania uviedol;
- pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia je pre súd rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase

vydania napadnutého rozhodnutia a podstatným pre posúdenie vecí.

III.

Konanie na kasačnom súde

A)

8. Proti rozsudku krajského súdu sťažovateľ v zákonnej lehote podal kasačnú sťažnosť z dôvodu uvedeného v § 440 ods. 1 písm. g) S.s.p., t.j. krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia vecí.

9. Sťažovateľ v nasledujúcich sťažnostných bodoch v súlade s § 445 ods. 1 písm. c) S.s.p. najmä uviedol, že krajský súd nesprávne právne posúdil a nedostatočne odôvodnil napadnutý rozsudok vo vzťahu

- k námietke, že v konaní žalovaného došlo k podstatnému porušeniu ustanovení o konaní, ktoré malo za následok vydanie nezákonného rozhodnutia

· sťažovateľovi nebolo umožnené pred vydaním rozhodnutia oboznámiť sa a ani vyjadriť k všetkým podkladom, ktoré žalovaný zabezpečil do spisu;

· vzhľadom na vyjadrenie krajského súdu k tejto námietke je napadnutý rozsudok nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov;

- k námietke o nedostatočne zistenom skutkovom stave vzhľadom na nezabezpečenie si individuálnych a špecifických záruk pre sťažovateľa z Bulharska

· podľa rozsudku Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Tarakhel v. Švajčiarsko zo dňa 04.11.2014 domnieka, že štáty zúčastňujúce sa dublinského systému budú dodržiavať svoje záväzky v oblasti ľudských práv je vyvrátiteľná dôkazmi, čo si vyžaduje od prípadu k prípadu osobitné posúdenie rizika porušenia týchto záväzkov, a môže vyžadovať detailné a spoľahlivé záruky od štátu, do ktorého sa navrhuje odovzdanie, ak boli preukázané diskutabilné dôvody svedčiacie o nebezpečenstve takéhoto porušenia - žalovaný o tieto záruky nepožiadala;

· pokiaľ krajský súd uviedol na strane 12 ods. 4 napadnutého rozsudku, že Bulharská republika potvrdila poskytnutie ubytovania, zdravotnej starostlivosti a postup v zmysle národnej a európskej legislatívy, nie je zrejmé na základe čoho správny súd dospel k takýmto záverom, nakoľko v spise sa takéto informácie nenachádzali;

- k námietke o nedostatočne zistenom skutkovom stave s ohľadom na obavy sťažovateľa obsiahnuté vo vyjadrení pred vydaním rozhodnutia, záverom odporujúcim obsahu spisu a nepreskúmateľnosti rozhodnutia pre nedostatok dôvodov

· žalovaný sa dostatočne nezaoberal možnosťou odovzdania sťažovateľa vo vzťahu k ním predneseným námietkam a informáciám založeným do spisu a nedostatočným spôsobom preskúmal situáciu v Bulharskej republike;

· bola zdokumentovaná diskriminácia žiadateľov o azyl na základe štátnej príslušnosti v Bulharskej republike, preto existuje vysoké riziko, že jeho žiadosť o azyl nebude posúdená v merite vecí v riadnom a spravodlivom azylovom konaní, ale že bude kategoricky odmietnutá s čím súvisí vysoké riziko zaistenia v neľudských podmienkach a následného vyhostenia do krajiny pôvodu, kde môže byť vystavený prenasledovaniu zo strany príslušníkov Talibanu alebo ohrozený na živote z dôvodu prebiehajúceho vojnového konfliktu;

· poukázal na Správu Bulharského helsinského výboru pre Azylovú informačnú databázu (AIDA), List Európskej komisie adresovaný Bulharsku zo dňa 06.07.2017, článok nemeckého Pro Asyl a článok SÜDWEST PRESSE;

· poukazujúc na správu Európskej rady pre utečencov a exulantov (ECRE) z februára roku 2016 a správu AIDA k situácii v Bulharsku za rok 2016 existuje obava, že dublinský navrátilci nemajú prístup k riadnemu azylovému konaniu;

· sťažovateľ sa obáva neľudského a ponížujúceho zaobchádzania;

· žiadatelia o azyl sú vo veľkej miere zaistovaní, často bez prístupu k potrebnej právnej pomoci alebo tlmočeniu, detenčné zariadenia sú v nevyhovujúcom stave a umiestnenie v nich dosahuje intenzitu čl. 3

Dohovoru

- poukazuje na rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp.zn. 9Sa/4/2017 (bod 46-53);
  - predložené správy, judikatúra národných súdov členských štátov EÚ a Výboru OSN pre ľudské práva potvrdzovali sťažovateľove obavy z návratu do Bulharskej republiky z dôvodu systémových nedostatkov v konaní o azyle a podmienkach prijímania, na základe čoho sťažovateľovi hrozilo v prípade návratu neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie podľa článku 4 Charty základných práv EÚ;
  - odôvodnenie krajského súdu v bodoch 12 až 14 napadnutého rozsudku považuje za nesprávne právne posúdenie;
  - sťažovateľ nepoukazoval výlučne na zdroje z mimovládnych organizácií, ktoré však neposkytujú menšiu výpovednú hodnotu - k tomu bližšie poukázal na rozsudok Najvyššieho správneho súdu Českej republiky sp.zn. 2 Azs 304/2016 zo dňa 30.11.2016;
  - v reakcii na nepriznanie odkladného účinku podanej správnej žalobe bolo krajskému súdu poukazané na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky týkajúci sa zaistenia sťažovateľa (sp.zn. 1Szak/2/2018), kde najvyšší súd uznal, že žiadatelia o azyl sú na podklade správ, ktoré boli predložené aj tomto konaní, vystavení riziku neľudského zaobchádzania;
  - Komisia v správe č. 3407817 zo dňa 06.07.2017 vytýka Bulharsku zistené nedostatky v azylovom konaní a prijímacích podmienkach, ktoré naďalej hodnotí ako nedostačujúce, krajský súd sa s jej obsahom oboznámil nedostatočne a túto napokon vyhodnotil v neprospech sťažovateľa;
  - záver o riadnom vysporiadaní sa s návrhom na doplnenie dokazovania doručeným dňa 14.12.2017 je nepreskúmateľný pre nezrozumiteľnosť, nakoľko pohovor bol so sťažovateľom vykonaný dňa 11.10.2017, t.j. dva mesiace pred doručením návrhu;
  - sťažovateľ navrhoval žalovanému doplniť dokazovanie vyžiadanim záruk od Bulharskej republiky a zabezpečením správ o Bulharsku- konkrétne k zaobchádzaniu s dublinskými navrátilcami, podmienkach v táboroch a útvaroch pre zaistenie a pod. - žalovaný nezrealizoval ani jeden z navrhovaných úkonov;
  - aktivita žalovaného spočívajúca v založení správ o prijímacích podmienkach a azylovom konaní v Bulharsku do spisu preukázateľne nasleduje po tom, čo sa právna zástupkyňa sťažovateľa oboznámila s kompletným spisovým materiálom pred vydaním rozhodnutia a doručila žalovanému vyjadrenie;
  - k námietke nesprávneho právneho posúdenia čl. 3 ods. 2 žalovaným
  - pre uplatnenie čl. 3 ods. 2 Dublinského nariadenia sa nevyžaduje dôkaz nad všetku pochybnosť, ale postačuje aj samotná domnienka na základe existencie závažných dôvodov (rozsudok Najvyššieho správneho súdu Českej republiky sp. zn. 5 Azs 195/2016 zo dňa 12. septembra 2016);
  - žalovaný nesprávne právne posúdil čl. 3 ods. 2 Dublinského nariadenia, ktorý mu pre prípad systémových zlyhaní členských štátov určuje povinný postup, t.j. prechod zodpovednosti na členský štát vykonávajúci určovanie zodpovedného štátu z dôvodu nemožnosti odovzdania žiadateľa do iného zodpovedného členského štátu, preto nie je aplikácia čl. 3 ods. 2 otázkou voľnej úvahy;
  - krajský súd sa v bode č. 11 a čiastočne na str.10 a na str. 14 dopustil nesprávneho právneho posúdenia nakoľko
- § skutočnosť, že je členský štát signatárom medzinárodných zmlúv a dohôd v oblasti ľudských práv nezakladá nevyvrátiteľnú domnienku, že tieto svoje záväzky mu z nich vyplývajúce, aj v skutočnosti dodržiava (rozsudok Súdneho dvora EÚ C-411/10 a C-493/10);
- § obsah Dublinského nariadenia nezaručuje, že členský štát, pre ktorý je toto nariadenie priamo záväzné, tieto základné práva a zásady v aplikačnej praxi aj rešpektuje a dodržiava;
- § z bodu 19 preambuly Dublinského nariadenia je zrejme, že prieskum žalovaného, ako aj správneho súdu, musí zahŕňať posúdenie situácie v členskom štáte, do ktorého má byť žiadateľ premiestnený po právnej aj skutkovej stránke (rozsudok Najvyššieho správneho súdu Českej republiky sp.zn. 5 Azs 229/2016 zo dňa 12.01.2017).

10. Záverom sťažovateľ navrhol, aby kasačný súd napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave zmenil tak, že preskúmané rozhodnutie zrušuje a vec vracia žalovanému na ďalšie konanie.

B)

11. Žalovaný vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti zo dňa 11.06.2018 rekapituloval dôvody, pre ktoré krajský súd správnu žalobu zamietol, uviedol, že sa s napadnutým rozsudkom v celom rozsahu stotožňuje a dôvody kasačnej sťažnosti nepovažuje a dôvodné. Preto navrhol, aby kasačný súd kasačnú

sťažnosť zamietol podľa § 461 S.s.p. ako nedôvodnú.

12. Odkázal na svoje vyjadrenie k správnej žalobe zo dňa 05.03.2018. Stručne opísal priebeh administratívneho konania a zdôraznil, že dôkladne preveril, či podmienky v Bulharskej republike neindikujú neľudské či ponižujúce zaobchádzanie so žiadateľmi o azyl, vrátane tých, ktorí boli vrátení na územie Bulharskej republiky. Sťažovateľ vo svojej výpovedi ani len nenaznačil skutočnosť, že by s ním bolo v bulharských táboroch zle zaobchádzané, resp. nenaznačil ani všeobecne zlé podmienky v týchto táboroch z dôvodu systémových nedostatkov. V predmetnom prípade je možné jednoznačne určiť zodpovedný členský štát na posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu, ktorým je Bulharská republika. Vo všeobecnosti platí, že členské štáty si nepreverujú prijímacie podmienky iného členského štátu, ktorému majú odovzdať cudzinca. Samotná skutočnosť, že je táto krajina členom EÚ prezumuje adekvátne prijímacie podmienky a zaobchádzanie so žiadateľmi v súlade s medzinárodným a európskym právom, ibaže by sa preukázal opak. Opak týchto skutočností právny zástupca však ničím nepodložil.

13. Je možné konštatovať, že pri posudzovaní sťažovateľovho konkrétneho prípadu a jeho odovzdania neexistujú dôkazy, že by mu hrozilo neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie v zmysle článku 4 Charty základných práv EÚ.

14. Žalovaný poukázal na odporúčanie Európskej komisie zo dňa 08.12.2016, v ktorom sa výslovne odporúča, aby sa obnovilo odovzdávanie žiadateľov o azyl do Grécka podľa Dublinského nariadenia za podmienok a spôsobmi uvedenými v predmetnom odporúčaní, čím poukazuje na neaktuálnosť sťažovateľovej argumentácie.

15. Vo vzťahu k vyžiadaniu doplňujúcich záruk, žalovaný sa zaoberal situáciou v Bulharskej republike viackrát. pričom v obdobných prípadoch kontaktoval bulharský partnerský úrad so žiadosťou o tieto záruky. Z odpovedí, ktoré žalovaný obdržal je zrejmé, že takéto osoby budú ubytované v otvorenom recepcionom centre, ktoré spĺňa legálne štandardy a je v ňom poskytnutá zdravotná starostlivosť a taktiež aj pomoc psychológov a sociálnych pracovníkov. Na základe údajov iných členských štátov EÚ, získaných v rámci odpovede na položenú otázku cez Európsku migračnú sieť EMN, možno konštatovať, že takmer všetky členské štáty, ktoré odpovedali na položenú otázku, pokračujú v transferoch do Bulharskej republiky. Taktiež podľa štatistických údajov EUROSTAT má od začiatku roka 2017 počet žiadostí o udelenie azylu na území Bulharskej republiky klesajúci charakter.

16. Článok 3 ods. 2 Dublinského nariadenia nie je relevantný, pretože v zodpovednom štáte neboli preukázané výrazné systémové nedostatky ani neľudské zaobchádzanie so žiadateľmi. Je to členský štát EÚ, ktorý vyslovil súhlas s prevzatím sťažovateľa, a je signatárom príslušných medzinárodných zmlúv a dohôd.

III.

Právny názor kasačného súdu

17. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 S.s.p.) predovšetkým postupom podľa § 452 ods. 1 v spojení s § 439 S.s.p. preskúmal prípustnosť kasačnej sťažnosti a z toho vyplývajúce možné dôvody jej odmietnutia. Po zistení, že kasačnú sťažnosť podal sťažovateľ v lehote včas (§ 443 ods. 1 S.s.p.) s prihliadnutím na neformálnosť posudzovania kasačnej sťažnosti (§ 453 ods. 2 v spojení s § 206 ods. 3 S.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu, a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná a preto napadnutý rozsudok podľa § 462 ods. 2 S.s.p. zmenil tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

18. Rozhodol v lehote vymedzenej v ustanovení § 458 ods. 1 S.s.p. bez nariadenia pojednávania (§ 455 S.s.p.) s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 14. augusta 2018 (§ 137 ods. 4 v spojení s § 452 ods. 1 S.s.p.).

Podľa § 11 ods. 1 písm. c) zák. č. 480/2002 Z.z. ministerstvo zamietne žiadosť o udelenie azylu ako neprípustnú, ak je na konanie o udelenie azylu príslušný iný štát.

Podľa § 11 ods. 3 zák. č. 480/2002 Z.z. ministerstvo bezodkladne informuje žiadateľa o tom, že zisťuje, či je iný štát príslušný na konanie o udelenie azylu; počas zisťovania neplynie lehota na rozhodnutie. Ministerstvo vo výroku rozhodnutia podľa odseku 1 písm. c) uvedie aj štát, ktorý je príslušný na konanie o udelenie azylu.

19. Konanie o udelenie azylu na území Slovenskej republiky je upravené v zák. č. 480/2002 Z.z. Udelenie azylu na území Slovenskej republiky je spojené so splnením podmienok taxatívne uvedených v ustanovení § 8 zák. č. 480/2002 Z.z., t. j. v prípade žiadateľa o azyl musia byť preukázané opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine, prenasledovania za uplatňovanie politických práv a slobôd a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu.

20. V citovanom ustanovení ide o zákonné vyjadrenie ústavnej garancie poskytovania azylu cudzincom prenasledovaným za uplatňovanie politických práv a slobôd (čl. 53 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky).

21. Zamietnutie žiadosti ako neprípustnej podľa § 11 ods. 1 písm. c) zák. č. 480/2002 Z.z. je rozhodnutím neposudzujúcim dôvodnosť žiadosti o medzinárodnú ochranu z jej vecného hľadiska, ale rozhodnutím o určení, či podľa Dublinského nariadenia je na konanie o udelenie azylu príslušný iný členský štát Európskej únie. Takémuto rozhodnutiu predchádza tzv. dublinské konanie, ktorého úlohou je zistiť, ktorý členský štát je príslušný na posúdenie žiadosti o azyl.

22. Z obsahu administratívneho spisu (č.l. 41) vyplynulo, že sťažovateľ požiadal o azyl v Bulharskej republike dňa 18.05.2016. Dublinské stredisko Migračného úradu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, v rámci konania o odovzdaní sťažovateľa do iného členského štátu podľa § 46a ods. 1 zák. č. 480/2002 Z.z., odoslalo podľa čl. 18 ods. 1 písm. b) Dublinského nariadenia bulharskému partnerskému úradu dňa 14.11.2017 žiadosť o prijatie späť sťažovateľa. Dňa 17.11.2017 Bulharská republika písomne akceptovala žiadosť o prijatie späť sťažovateľa podľa článku 18 ods. 1 písm. c) Dublinského nariadenia.

23. Ďalej z administratívneho spisu vyplynulo, že sťažovateľ na území Slovenskej republiky požiadal o udelenie azylu dňa 23.10.2017. Na základe týchto skutočností žalovaný o žiadosti rozhodol preskúmaným rozhodnutím tak, že žiadosť v zmysle § 11 ods. 1 písm. c) zák. č. 480/2002 Z.z. zamietol ako neprípustnú a súčasne rozhodol, že na konanie je príslušná Bulharská republika.

24. Sťažovateľ predovšetkým namietal, že mu nebolo umožnené pred vydaním rozhodnutia oboznámiť sa a ani vyjadriť k všetkým podkladom, ktoré žalovaný zabezpečil do spisu a v tejto súvislosti vytýkal krajskému súdu nesprávne právne posúdenie tejto námietky v konaní o správnej žalobe.

25. Pohovor so sťažovateľom bol uskutočnený dňa 10.11.2017. Právnej zástupkyňi sťažovateľa bol administratívny spis predložený na oboznámenie sa s podkladmi rozhodnutia dňa 08.12.2017. Následne právna zástupkyňa sťažovateľa dňa 19.12.2017 doručila žalovanému vyjadrenie (č.l. 52-66 administratívneho spisu), v ktorom najmä navrhla doplniť dokazovanie vyžiadanim záruk od Bulharskej republiky a zabezpečením správ o Bulharsku- konkrétne k zaobchádzaniu s dublinskými navrátilcami, podmienkach v táboroch a útvaroch pre zaistenie a pod. V administratívnom spise sa po č.l. 67 a nasl. (teda po oboznámení sa s podkladmi rozhodnutia) nachádzajú správy o prijímacích podmienkach, azylovom konaní v Bulharsku, resp. transferoch do tohto členského štátu.

26. Je nespochybniteľné, že dané správy, poskytujúce prehľad o podmienkach, v ktorých sa sťažovateľ mal nachádzať po jeho odovzdaní, tvoria podstatný podklad pre vydanie preskúmaného rozhodnutia, nakoľko na jeho základe žalovaný mohol preveriť či „existujú v danom členskom štáte systémové

chyby, na základe ktorých hrozí žiadateľom neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie v zmysle článku 4 Charty základných práv Európskej únie...“ (čl. 3 ods. 2 druhý pododsek Dublinského nariadenia).

Podľa § 33 ods. 2 Správneho poriadku správny orgán je povinný dať účastníkom konania a zúčastneným osobám možnosť, aby sa pred vydaním rozhodnutia mohli vyjadriť k jeho podkladu i k spôsobu jeho zistenia, prípadne navrhnúť jeho doplnenie.

27. Podľa ustanovenia § 33 ods. 2 Správneho poriadku účastníci konania a zúčastnené osoby majú právo vyjadriť sa k podkladu rozhodnutia. Z toho logicky vyplýva, že tieto podklady musia mať k dispozícii. Správny orgán je povinný poskytnúť k nahliadnutiu všetky podklady, ak to pripúšťa ich povaha, pričom je žiaduce, aby tak robil priebežne. Je v rozpore so zákonom ak sa účastník konania o nejakom podklade pre rozhodnutie dozvedá - nie vlastnou vinou - len priamo z rozhodnutia vo veci.

28. Kasačný súd sa s uvedeným argumentom stotožnil. Odkazuje pritom na svoju rozhodovaciu prax, v zmysle ktorej je povinnosťou správneho orgánu počas administratívneho konania rešpektovať uznávané princípy administratívneho konania, medzi ktoré okrem iného patrí - právo účastníka byť vypočutý, ako aj právo vyjadriť sa k podkladom rozhodnutia. Nerešpektovanie týchto princíпов znamená zásah do procesných práv účastníka administratívneho konania, ktoré sú mu garantované jednak Ústavou Slovenskej republiky ako aj právnymi normami nižšej právnej sily (Správny poriadok).

29. Z obsahu spisu je zjavné, že žalovaný pred vydaním preskúmaného rozhodnutia tieto princípy administratívneho konania nerešpektoval (právo byť vypočutý a vyjadriť sa k podkladom rozhodnutia), čím jeho rozhodnutie trpí vadou, ktorou je zásah do procesných práv účastníka administratívneho konania.

30. Argumentáciu krajského súdu k vyššie vytýkanému pochybeniu žalovaného kasačný súd vyhodnotil ako nelogickú. Konštatovanie krajského súdu, že „sťažovateľ sa s dokladmi založenými v administratívnom spise oboznámil nahliadnutím do tohto spisu, čo sám aj potvrdil v podanej správnej žalobe“ (str. 13 napadnutého rozsudku), vzhľadom na vyššie uvedené závery o práve vyjadriť sa k podkladom rozhodnutia nebolo možné prijať, nakoľko oboznámenie sa s podkladmi rozhodnutia až po jeho vydaní sa mýňa účelu ustanovenia § 33 ods. 2 Správneho poriadku.

31. Rovnako sa ako nelogický javí záver krajského súdu o tom, že sa žalovaný riadne vysporiadal s návrhom sťažovateľa na doplnenie dokazovania, doručeným dňa 14.12.2017, t.j. pred vydaním rozhodnutia a to pohovorom so sťažovateľom. Pohovor so sťažovateľom bol uskutočnený dňa 10.11.2017. Z obsahu administratívneho spisu nevyplýva, že by po tomto dátume bol so sťažovateľom vykonaný ďalší pohovor. Pre uvedený záver krajského súdu teda neexistuje žiadny podklad.

Podľa § 32 ods. 1 Správneho poriadku správny orgán je povinný zistiť presne a úplne skutočný stav veci a za tým účelom si obstarat' potrebné podklady pre rozhodnutie. Pritom nie je viazaný len návrhmi účastníkov konania.

32. Sťažovateľ, poukazujúc na závery EŠLP v rozsudku vo veci Tarakhel v. Švajčiarsko zo dňa 04.11.2014 namietal, že domnienka, že štáty zúčastňujúce sa dublinského systému budú dodržiavať svoje záväzky v oblasti ľudských práv je vyvrátiteľná dôkazmi, čo si vyžaduje od prípadu k prípadu osobitné posúdenie rizika porušenia týchto záväzkov, a môže vyžadovať detailné a spoľahlivé záruky od štátu, do ktorého sa navrhuje odovzdanie, ak boli preukázané diskutabilné dôvody svedčiace o nebezpečenstve takéhoto porušenia. Uviedol, že žalovaný o tieto záruky nepožiadaval aj napriek tomu, že právna zástupkyňa sťažovateľa to vo vyjadrení doručenom žalovanému dňa 19.12.2017 navrhla, s tým že mu predložila viaceré správy týkajúce nedostatkov v azylovom konaní a prijímacích podmienkach v Bulharskej republike. Tiež namietal nesprávne právne posúdenie čl. 3 ods. 2 Dublinského nariadenia žalovaným a nedostatočne zistený skutkový stav s ohľadom na jeho obavy.

Podľa čl. 3 ods. 2 druhý pododsek Dublinského nariadenia ak nie je možné odovzdanie žiadateľa do členského štátu, ktorý je primárne určený za zodpovedný, pretože sa zo závažných dôvodov možno domnievať, že v konaní o azyle a podmienkach prijímania žiadateľov existujú v danom členskom štáte

systémové chyby, na základe ktorých hrozí žiadateľom neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie v zmysle článku 4 Charty základných práv Európskej únie, členský štát uskutočňujúci proces určovania zodpovedného členského štátu pokračuje v posudzovaní kritérií stanovených v kapitole III s cieľom zistiť, či iný členský štát nemôže byť určený ako zodpovedný.

33. Predovšetkým kasačný súd uvádza, že úvaha správneho orgánu týkajúca sa možnosti premiestnenia žiadateľa v zmysle čl. 3 ods. 2 druhá veta Dublinského nariadenia musí byť obsiahnutá v každom rozhodnutí o premiestnení žiadateľa bez ohľadu na to, do ktorej krajiny má byť žiadateľ premiestnený. Žalovaný bol teda povinný posúdiť, či v prípade Bulharska existujú závažné dôvody domnievať sa, že tu v konaní o azyle a podmienkach prijímania žiadateľov existujú systémové chyby, na základe ktorých hrozí žiadateľom neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie v zmysle čl. 4 Charty základných práv Európskej únie.

34. Z obsahu spisu vyplynulo, že právna zástupkyňa sťažovateľa poskytla, spolu s vyjadrením k podkladom rozhodnutia, náhľad na množstvo správ z rôznych zdrojov. Zo správy Bulharského helsinského výboru pre Azylovú informačnú databázu (AIDA), listu Európskej komisie adresovaného Bulharsku zo dňa 06.07.2017, článku v Pro Asyl zo dňa 11.10.2017 a v SÜDWEST PRESSE zo dňa 25.10.2017 vyplynuli informácie, nasvedčujúce tomu, že afganskí žiadatelia o azyl sú v Bulharskej republike diskriminovaní. Podľa správy Európskej rady pre utečencov a exulantov (ECRE) z februára 2016 a správy AIDA týkajúcich sa dublinských navrátilcov existuje riziko, že prístup navrátilcov k azylovému konaniu je garantovaný iba v teoretickej rovine, resp. vplyvom ich opustenia Bulharskej republiky nemajú nárok na prijímacie podmienky. Ďalej z týchto správ vyplynulo, že navrátilci môžu byť v zmysle platnej vnútroštátnej právnej úpravy vylúčení z poskytovania materiálnej pomoci. Tiež poukázala na správy získané z internetovej stránky www.asylumlawdatabase.eu, pojednávajúce o prijímacích podmienkach v Bulharsku, ktoré aj napriek finančnej pomoci za rok 2017 naďalej nezodpovedajú štandardom.

35. Aj keď možno konštatovať, že žalovaný skúmal, či v prípade Bulharska existujú závažné dôvody domnievať sa, že tu v konaní o azyle a podmienkach prijímania žiadateľov existujú systémové chyby, na základe ktorých hrozí žiadateľom neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie v zmysle čl. 4 Charty základných práv Európskej únie, vo svetle vyššie uvedených správ, ktoré doložila do administratívneho konania právna zástupkyňa sťažovateľa, a ktoré žalovaný vo väčšej miere vyhodnotil tak, že majú informatívny charakter, za súčasnej absencie akýchkoľvek záruk zo strany Bulharskej republiky, bol podľa kasačného súdu skutkový stav veci nedostatočne zistený.

36. Kasačný súd poukazuje, zhodne ako právna zástupkyňa sťažovateľa, na rozsudok Najvyššieho správneho súdu Českej republiky sp.zn. 2 Azs 304/2016 zo dňa 30.11.2016, kde bolo poukázané na zdroje (z ktorých rovnako čerpala aj právna zástupkyňa): AIDA, ECRE, Amnesty International, Human Rights Watch a Pro Asyl, ako na rovnako spôsobilé poskytnúť obraz o azylových konaniach a prijímacích podmienkach v členských štátoch. Rovnako poukazuje na rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu v konaniach o kasačných sťažnostiach proti rozsudkom krajských súdov o správnych žalobách vo veciach azylu, resp. zaistenia ako aj odvolacích konaniach v tejto agende (za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb.), kde opakovane prihliadal na správy z obdobných zdrojov.

37. Bolo preto potrebné podrobiť právnou zástupkyňou sťažovateľa predložené správy (ktorých obsah nemožno podceňovať) dôkladnej analýze a s jej výsledkami oboznámiť sťažovateľa v odôvodnení preskúmaného rozhodnutia.

38. V súvislosti s nevyžiadanimi individuálnymi zárukami od Bulharskej republiky kasačný súd dodáva, že odkaz žalovaného vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti na prax v obdobných prípadoch, kedy Bulharská republika poskytla individuálne záruky, týkajúce sa podmienok prijímania a prístupu k azylovému konaniu, v žiadnom prípade nemohol obstáť. Navyše v preskúmanom rozhodnutí sa s návrhom na vyžiadanie týchto záruk žiadnym spôsobom nevysporiadal. Pokiaľ ide o závery ESEF v rozsudku vo veci Tarakhel v. Švajčiarsko zo dňa 04.11.2014, nebolo možné stotožňovať situáciu sťažovateľa s tou, v

ktorej sa nachádzali sťažovatelia v prípade vyššie citovaného rozsudku ESĽP (manželia a šesť detí). Sťažovateľ je dospelá osoba, muž, u ktorého neboli indikované žiadne náznaky zvýšenej zraniteľnosti než je to vo všeobecnosti v prípade všetkých žiadateľov o udelenie azylu. Avšak vyššie citované správy, s ktorými sa žalovaný dostatočne nevysporiadal naznačujú nedostatočné podmienky prijatia resp. prístupu k azylovému konaniu vo všeobecnosti, ako následok diskriminačného prístupu na základe štátnej príslušnosti alebo ako následok predchádzajúceho opustenia krajiny (dublinský navrátilci).

39. Napriek zlepšeniu azylového konania a prijímacích podmienok v Bulharskej republike (čo nepochybne vyplýva zo správ v administratívnom spise), nemožno v súčasnosti (vzhľadom na vyššie uvedené) bez ďalšieho hovoriť o neexistencii hrozby neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania v zmysle čl. 4 Charty základných práv Európskej únie. Tento záver správneho orgánu musí byť dôkladne odôvodnený, a to najmä pokiaľ právna zástupkyňa sťažovateľa predložila žalovanému správy o neistom postavení osôb s obdobným profilom ako je sťažovateľov. Preto sa kasačný súd priklonil k záveru o tom, že bolo žiaduce, aby žalovaný požiadal Bulharskú republiku o poskytnutie individuálnych a špecifických záruk vo vzťahu k osobe sťažovateľa.

40. Vzhľadom na nevyžiadanie týchto záruk právna zástupkyňa namietala v správnej žalobe nedostatočne zistený skutkový stav veci, na čo krajský súd uviedol na strane 12 ods. 4 napadnutého rozsudku, že „Bulharská republika potvrdila, že po transfere žalobcu do Bulharska, mu bude poskytnuté adekvátne ubytovanie, dostupnosť zdravotnej starostlivosti a v jeho prípade bude postupovať v zmysle európskej a národnej legislatívy“. Tento záver považovala za nepodložený. Vzhľadom na to, že z obsahu administratívneho spisu ako aj súdneho spisu nevyplýva, že by Bulharská republika potvrdila poskytnutie akýchkoľvek podmienok týkajúcich sa prijatia a azylového konania vo vzťahu k sťažovateľovi, bolo potrebné s touto námietkou súhlasiť.

41. Krajskému súdu bolo potrebné vytknúť aj spôsob akým sa vysporiadal so žalobnými námietkami sťažovateľa. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva, že súd vo veľkej miere iba prevzal argumentáciu žalovaného, pričom túto dokonca rozšíril o dôvody, ktoré nemali oporu v obsahu administratívneho spisu, pričom obsah odôvodnenia rozsudku napriek jeho rozsahu, poskytuje len nadmieru stručné odpovede na sťažovateľom nastolené otázky.

42. Napokon krajský súd dospel k nesprávnym záverom aj čo sa týka súdneho prieskumu rozhodnutí správnych orgánov vo veciach azylu podľa štvrtej hlavy tretej časti S.s.p. pokiaľ v bode č. 17 napadnutého rozsudku uviedol: „Pri preskúvaní zákonnosti rozhodnutia je pre súd rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia a podstatným pre posúdenie vecí“. Podľa § 206 ods. 4 S.s.p. pre správny súd je rozhodujúci stav veci v čase vyhlásenia alebo v čase vydania jeho rozhodnutia.

43. Takáto právna úprava má v uvedenom zmysle pre právne postavenie cudzinca zásadný význam a súčasne výrazne zvyšuje nároky na správny súd, ktorý musí preskúmať napadnuté rozhodnutie a postup, ktorý jeho vydaniu predchádzal, ale aj prípadné zmeny, ktoré po vydaní rozhodnutia na strane cudzinca vznikli.

V.

44. Kasačný súd na základe vyššie uvedených úvah konštatuje, že krajský súd dospel k nesprávnemu záveru, keď správnu žalobu zamietol. Nakoľko samotné preskúvané rozhodnutie trpí vadami, ktoré ho činia nezákonným, kasačný súd nezrušil napadnutý rozsudok, ale považoval za potrebné rozhodnúť v zmysle § 462 ods. 2 v spojení s § 457 ods. 1 S.s.p. tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

Podľa § 462 ods. 2 S.s.p. platí, že ak kasačný súd dospeje k záveru, že napadnuté rozhodnutie orgánu verejnej správy nie je v súlade so zákonom, a krajský súd žalobu zamietol, môže rozhodnutie krajského súdu zmeniť tak, že zruší rozhodnutie orgánu verejnej správy a vec mu vráti na ďalšie konanie.

45. O nároku na náhradu trov konania rozhodol kasačný súd podľa § 467 ods. 2 v spojení s § 167 ods. 1 a § 175 ods. 1 S.s.p. tak, že sťažovateľovi, ako úspešnému účastníkovi konania o kasačnej sťažnosti, trovy tohto konania priznal. V zmysle § 175 ods. 2 S.s.p. v spojení s dôvodovou správou k § 467 S.s.p. (teleologický výklad) o výške náhrady trov konania bude rozhodnuté samostatným uznesením krajského súdu.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku riadny opravný prostriedok nie je prípustný.